EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 9.7.2024
COM(2024) 282 final

2024/0156 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar avseende översynen av artikel 6 i konsensusöverenskommelsen om statsstödda exportkrediter

MOTIVERING

1. FRÅGA SOM BEHANDLAS I FÖRSLAGET

Detta förslag avser ett beslut om fastställande av den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i samband med översynen av artikel 6 i konsensusöverenskommelsen om statsstödda exportkrediter (konsensusöverenskommelsen).

2. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

2.1. Konsensusöverenskommelsen om statsstödda exportkrediter

Konsensusöverenskommelsen är ett gentlemens agreement mellan EU, Förenta staterna, Kanada, Japan, Sydkorea, Norge, Schweiz, Australien, Nya Zeeland, Turkiet och Förenade kungariket (*parterna*) som tillhandahåller en ram för en ordnad användning av statsstödda exportkrediter. I praktiken innebär detta att lika villkor införs mellan parterna (med konkurrens grundad på de exporterade varornas och tjänsternas kvalitet och pris och inte på de finansiella villkor som erbjuds), samtidigt som åtgärder inriktas på att undanröja subventioner och snedvridningar av handelsflödena som är kopplade till statsstödda exportkrediter. Konsensusöverenskommelsen trädde i kraft i april 1978 och gäller tills vidare. Den är inte en OECD-akt, även om den får administrativt stöd av OECD:s sekretariat[1].

Konsensusöverenskommelsen uppdateras regelbundet mot bakgrund av utvecklingen på finansmarknaderna och politiska förändringar som påverkar tillhandahållandet av statsstödda exportkrediter. Konsensusöverenskommelsen har införlivats och gjorts rättsligt bindande i EU genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011[2]. Ändringar av konsensusöverenskommelsens villkor införlivas med EU-lagstiftningen genom delegerade akter i enlighet med artikel 2 i förordning (EU) nr 1233/2011.

2.2. Parter i konsensusöverenskommelsen och beslutsfattandet

Europeiska kommissionen företräder unionen vid möten mellan parterna samt i parternas skriftliga förfaranden för beslutsfattande. Alla beslut om ändring av konsensusöverenskommelsen fattas med konsensus.

2.3. Akt som planeras av parterna

En obligatorisk översyn av artikel 6 i konsensusöverenskommelsen diskuteras för närvarande av parterna i konsensusöverenskommelsen, på grundval av förslag från unionen och ett antal andra parter. Dessa förslag har som gemensamt syfte att anpassa konsensusöverenskommelsen till de internationella klimatmålen genom att utvidga det befintliga förbudet mot stöd till kolkraftverk utan utsläppsminskande teknik i artikel 6 till sektorn för fossila bränslen som helhet, utom under begränsade och tydligt definierade omständigheter.

Ändringen stöds av vetenskapliga belägg. Enligt Internationella energiorganet (IEA) i sin analys ”Net Zero by 2050”[3] bör inga investeringar i ny försörjning av fossila bränslen ske efter 2021 i enlighet med nettonollstrategin. Dessutom har många OECD-regeringar och exportkreditinstitut redan åtagit sig att göra de nödvändiga politiska förändringarna på olika sätt: på nationell nivå, i och med antagandet av utfasningspolitik, och även i multilaterala

---

1 Enligt definitionen i artikel 5 i OECD-konventionen.

2 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011 av den 16 november 2011 om tillämpningen av vissa riktlinjer för statsstödda exportkrediter och om upphävande av rådets beslut 2001/76/EG och 2001/77/EG (EUT L 326, 8.12.2011, s. 45).

3 https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050

uttalanden såsom COP 26-uttalandet om internationellt offentligt stöd till omställningen till ren energi. I april 2023 erinrade G7-ländernas klimat-, energi- och miljöministrar om sitt åtagande att anpassa den officiella internationella finansieringen till målen i Parisavtalet och noterade också behovet av att ta hänsyn till nationell säkerhet och geostrategiska intressen. Värdet av IEA:s analys, tillsammans med den från FN:s mellanstatliga panel för klimatförändringar (IPCC), har erkänts av rådet i dess slutsatser från mars 2022, där det anges att medlemsstaterna senast i slutet av 2023 skulle fastställa ”sina egna vetenskapligt grundade frister för att upphöra med statsstödda exportkrediter till projekt i fossilenergisektorn, utom under begränsade och klart definierade omständigheter som är förenliga med uppvärmningsgränsen på 1,5 °C och målen i Parisavtalet”.[4]

Den planerade akten skulle fastställa en allmän regel om att statsstödda exportkrediter och bundet bistånd inte får beviljas till energisektorn för fossila bränslen utom under begränsade och tydligt definierade omständigheter som är förenliga med en uppvärmningsgräns på 1,5 °C och målen i Parisavtalet. Den skulle inte ange arten av dessa omständigheter, men ge parterna utrymme för skönsmässig bedömning i sitt tillvägagångssätt. Disciplinen när det gäller användningen av denna flexibilitet skulle säkerställas genom transparenskrav.

3. DEN STÅNDPUNKT SOM SKA INTAS PÅ UNIONENS VÄGNAR

Eftersom det är av avgörande betydelse att OECD:s exportkreditgemenskap på ett tillfredsställande sätt införlivar de klimatpolitiska målen i konsensusöverenskommelsens regler och omsätter dem i praktiska åtgärder, kommer unionen att verka för en överenskommelse om denna utfasning vid de kommande mötena. Flera andra parter kommer sannolikt att trycka på i samma riktning och andra meddelade i år att de kommer att upphöra med stödet till en oförminskad sektor för fossila bränslen. Unionen bör kunna inta en ståndpunkt om översynen av artikel 6 i konsensusöverenskommelsen. Bilagan till detta förslag till rådets beslut innehåller det senaste EU-förslaget om ett kompromissmål för avtalet. Unionens ståndpunkt bör vara att ansluta sig till konsensus om ett OECD-beslut, om det är i linje med kompromissmålet.

4. RÄTTSLIG GRUND

4.1. Förfarandemässig rättslig grund

4.1.1. Principer

I artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) föreskrivs att beslut ska antas ”om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättas genom ett avtal, om detta organ ska anta akter med rättslig verkan, med undantag av sådana akter som kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram”.

Begreppet ”akter med rättslig verkan” omfattar akter som har rättslig verkan med stöd av de regler i internationell rätt som tillämpas på organet i fråga. Det omfattar även instrument som inte har bindande verkan enligt internationell rätt, men som är ”ägnade att på ett avgörande sätt påverka innehållet i de bestämmelser som antas av unionslagstiftaren”[5].

---

[4] Rådets slutsatser om exportkrediter, som godkändes av rådet (ekonomiska och finansiella frågor) vid dess 3855:e möte den 15 mars 2022 (https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7101-2022-INIT/sv/pdf).

[5] Domstolens dom av den 7 oktober 2014, Tyskland/rådet, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punkterna 61–64.

4.1.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Den planerade akten är ägnad att på ett avgörande sätt påverka innehållet i EU-lagstiftning, nämligen Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011 av den 16 november 2011 om tillämpningen av vissa riktlinjer för statsstödda exportkrediter och om upphävande av rådets beslut 2001/76/EG och 2001/77/EG. Detta beror på att det i artikel 2 i den förordningen anges att ”[k]ommissionen ska anta delegerade akter enligt artikel 3 för att ändra bilaga II till följd av ändringar av riktlinjerna som parterna i consensusöverenskommelsen kommit överens om”. Detta innefattar ändringar av bilagor till konsensusöverenskommelsen.

Den förfarandemässiga rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 218.9 i EUF-fördraget.

4.2. Materiell rättslig grund

4.2.1. Principer

Den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget är främst beroende av syftet med och innehållet i den planerade akt avseende vilken en ståndpunkt intas på unionens vägnar.

4.2.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Det huvudsakliga syftet med och innehållet i den planerade akten rör exportkrediter, varför den omfattas av tillämpningsområdet för den gemensamma handelspolitiken. Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 207 i EUF-fördraget.

4.3. Slutsats

Den rättsliga grunden för förslaget till beslut bör vara artikel 207.4 första stycket i EUF-fördraget jämförd med artikel 218.9 i EUF-fördraget.

5. OFFENTLIGGÖRANDE AV DEN PLANERADE AKTEN

Eftersom den planerade akten kommer att ändra konsensusöverenskommelsen är det lämpligt att den offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning efter antagandet.

2024/0156 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar avseende översynen av artikel 6 i konsensusöverenskommelsen om statsstödda exportkrediter

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 207.4 första stycket jämförd med artikel 218.9,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) De riktlinjer som ingår i konsensusöverenskommelsen om statsstödda exportkrediter (*konsensusöverenskommelsen*) har införlivats och därmed gjorts rättsligt bindande i unionen genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011[6].

(2) Enligt artikel 6 i konsensusöverenskommelsen bör parterna i konsensusöverenskommelsen (*parterna*) se över denna artikel i syfte att förstärka dess villkor ytterligare för att bidra till de gemensamma målen att hantera klimatförändringarna.

(3) Det planerade beslutet att se över artikel 6 i sektorsöverenskommelsen bör överensstämma med Europeiska unionens internationella åtaganden enligt Parisavtalet och unionens klimatpolitik.

(4) Europeiska unionens råd tillkännagav redan i sina slutsatser om exportkrediter av den 15 mars 2022 att medlemsstaterna har för avsikt att före utgången av 2023 i sin nationella politik fastställa sina egna vetenskapligt baserade tidsfrister för att avsluta statsstödda exportkrediter till projekt inom energisektorn för fossila bränslen, utom under begränsade och tydligt definierade omständigheter som är förenliga med en uppvärmningsgräns på 1,5 °C och målen i Parisavtalet.

(5) Det är lämpligt att fastställa den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar avseende artikel 6 i konsensusöverenskommelsen, eftersom parternas planerade beslut är bindande för unionen och ägnat att på ett avgörande sätt påverka innehållet i unionsrätten, med stöd av artikel 2 i förordning (EU) nr 1233/2011.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar ska vara att ansluta sig till konsensus mellan parterna i konsensusöverenskommelsen avseende översynen av artikel 6 i denna överenskommelse och andra relaterade artiklar i enlighet med bilagan till detta beslut.

[6] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011 av den 16 november 2011 om tillämpningen av vissa riktlinjer för statsstödda exportkrediter och om upphävande av rådets beslut 2001/76/EG och 2001/77/EG (EUT L 326, 8.12.2011, s. 45) (*förordning (EU) nr 1233/2011*).

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till kommissionen.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande